

KUOPIO

Kiertotalouden Green Deal - sitoumusehdotus, Kuopio

Kaupunginhallitus, 17.3.2025

Muutosalue: Resurssiviisas rakennettu ympäristö

- Muutosalueen alla on kaksi sitoumustoimenpidettä
- Sitoumustoimenpiteissä ovat mukana:
  - Kaupunki
  - Kiertokukko
  - Kuopion Energia Oy
  - Kuopion Opiskelija-asuntolat Oy
  - Kuopion Vesi Oy
  - Mestar Kuopio Oy
  - Niiralan Kulma Oy

Resurssiviisas rakennettu ympäristö

Toimenpidealue: 1.2 Vaalitaan olemassa olevaa rakennettua ympäristöä ja tehostetaan käyttöasteita
Toimenpide: 1.2.A. Noudatetaan resurssitehokkaan rakentamisen hierarkiaa kaikissa hankkeissa.

Mukana: Kaupunki, Mestar, Kuopas, Niiralan Kulma, Kiertokukko, Kuopion Energia

TOIMENPIDE 1

KAIKKI:

- **Olemassa oleva rakennuskanta:** Korjaamme ja kunnostamme kaupungin palvelutuotantoa palvelevia rakennuksia ja asuinrakennuksia sekä selvitämme aina ensin rakennusten ja rakenteiden säilyttämismahdollisuudet. Tarkastelemme rakennuskohtaisesti soveltuvia korjausmenetelmiä ja rakennusten käyttöä sekä suunnittelemme rakennusten kuntoon ja elinkaareen soveltuvia ratkaisuja.
- **Uuden rakentaminen:** Uusien rakennusten suunnittelussa ja rakentamisessa kiinnitetään huomiota siihen, että rakennukset ovat monikäyttöisiä ja muokattavissa uuteen käyttötarkoitukseen tai siirrettävissä, ja että rakennusosat ovat purettavissa erillisinä elementteinä. Huomioimme kierrätys- ja purkumateriaalin käytön suunnittelusta rakentamiseen. Käytämme hankinnoissa vähähiiliseen rakentamiseen asetettuja kriteereitä.

KAUPUNKI:

Kaavoitus, tonttien luovutus ja rakennusvalvonta:

- Olemassa olevan rakennuskannan säilyttäminen tarkastellaan aina ensisijaisena vaihtoehtona purkamisen ja uudisrakentamisen sijaan. Rakennuskannan korjaamista tai muuttamista uuteen käyttötarkoitukseen tuetaan ohjauksella.
- Pyrimme optimoimaan rakennusten elinkaaren palvelutuotannon tarpeisiin ja asetamme kohdekohtaiset tavoitteet rakennusten elinkaaren ajalle.
- Kannustamme kierrätys- ja purkumateriaalin käytön huomioimiseen suunnittelusta rakentamiseen (omat rakennuskohteet, rakennusjärjestys).
- Kehitämme ilmasto vaikutusten arviointia kaava- ja rakennushankkeissa, esimerkiksi tarkistuslistoja ja suunnitteluohjeita parantamalla sekä eri työkaluja hyödyntäen.

MITTARIT

MITTARI 1:

Rakennusten elinkaarta jatkavien korjaustoimenpiteiden osuus Tilapalveluiden rakentamisen budjetista (yksikkö % (€))

Lähtötaso (2024): 16 %

Välitavoite 2030: 25 %

Tavoite 2035: 35 %

Resurssiviisas rakennettu ympäristö

Toimenpidealue: 1.1 . Rakennetun ympäristön hankkeiden suunnittelu ja valmistelu ohjaa kiertotalouteen
Toimenpide: 1.1.B. Sujuvat ratkaisut maamassojen ja muiden materiaalien kierron edistämiseksi

Mukana: Kaupunki, Mestar, Kuopas, Niiralan Kulma, Kiertokukko, Kuopion Vesi, Kuopion Energia

TOIMENPIDE 2

KAIKKI:

- Rakentamisessa ja purkamisessa parannamme suunnitelmallisuutta ja yhteistyötä, jotta materiaalit saadaan uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen. Kaikissa isoissa purkukohteissa tehdään uudelleenkäyttökartoitukset ja purkusunnitelmat, ja purut toteutetaan niin, että mahdollisimman suuri osa purettavista materiaaleista valmistellaan uusiokäytettäväksi, kierrätetään tai hyödynnetään muulla tavalla materiaalina. Jatkossa näin toimitaan kaikissa purkukohteissa.
- Lisäämme uusiomateriaalien käyttöä kaikissa sopivissa kohteissa, teemme yhteistyötä uusiomateriaaleja toimittavien tahojen kanssa, toteutamme uusia kokeiluja. Infrahankinnoissa sekä uudis- ja korjausrakentamisessa edellytetään uusiomateriaalien käyttöä ja purkuhankkeissa materiaalien uusiokäyttöä (on yksi valintakriteereistä).
- Rakentamisen alueilla järjestämme mahdollisuuden massapankin hyödyntämiselle. Vähennämme massojen vaihtoa ja kuljetusta mm. massastabilointia hyödyntämällä.

KAUPUNKI:

- Tehostamme massojen koordinaatiota ja paikallista massojen uusiokäyttöä suunnittelemalla kokonaisuuden jo kaavoitusvaiheessa, tontinluovutuksessa ja rakentamisen vaiheistuksessa.
- Parannamme etukäteissuunnittelua ja lisäämme yhteistyötä niin kaupungin sisällä kuin myös sidosryhmien kanssa.
- Kaavaprosessien alkuvaiheessa tarkastellaan ja keskustellaan alueella tarvittavista ja/tai ylijäävistä maamassoista ja purettavista materiaaleista. Kaavoissa myös lisätään malliselostukseen kappale maamassojen varastoinnin huomioimisesta kaavassa.
- Kun tehdään tai saneerataan katuja ja teitä, jossa ei ole vesihuoltolinjoja, käytetään ensisijaisesti uusiomateriaaleja (urakkahankinnoissa annetaan urakkapisteitä). Uusiomateriaaleja pyritään käyttämään myös vesihuoltolinjoja sisältävissä kohteissa (huomioiden mm. kokonaistaloudellisuustarkastelut ja tutkimustiedot).

MITTARIT

MITTARI 1:

Uusiomateriaalien vuosittainen käyttömääräosuus infrarakentamisen kohteissa, % (betonimurskan osuus käytetystä kiviaineksesta, keskiarvo kaupunki ja Mestar)

Lähtötaso (2024): 3 %

Välitavoite 2030: 5 %

Tavoite 2035: 8 %

Muutosalue: Uudistava ruokajärjestelmä

- Muutosalueen alla on kaksi sitoumustoimenpidettä
- Sitoumustoimenpiteissä ovat mukana:
  - Kaupunki
  - Servica Oy

Uudistava ruokajärjestelmä

Toimenpidealue: 5.3. Lisätään kotimaisten kasvien ja kalan käyttöä resurssitehokkuuden parantamiseksi
Toimenpide: 5.3.B. Kasvi- ja kalaruoan käyttö (ml. julkiset palvelut & hankinnat), tietouden lisääminen

Mukana: Kaupunki, Servica

TOIMENPIDE 3

- Korvaamme lihaa kasvi- ja kalaproteiinilla ja tarjoamme lapsille ja nuorille maistuvaa kasvisruokaa (kustannustehokkaat kotimaiset kasvisproteiinit).
- Lisäämme kotimaisen kalan käyttöä kaupungin ruokapalveluissa.
- Ravitsemuksellisesti täysipainoiset kasvisruuat teemme yhä useammin täysin kasvipohjaisena, mikä vähentää myös erityisruokavalioiden tarvetta.
- Tiivistämme yhteistyötä koulujen ja Servican välillä huomioiden ruokakasvatus ja ravitsemussuositukset. Palvelusopimuksessa huomioimme jatkossa paremmin sitovien tavoittein ja mittarein ilmasto- ja luonnon kantokyvyn näkökulmat.
- Seuraamme Ilmastoviksu valinta -merkinnän kriteerit täyttävien aterioiden määrää ja laatua.

MITTARIT

MITTARI 1:

Koulujen ja päiväkotien ruokalistan ateriakokonaisuuden hiilijalanjälki viiden viikon kiertävällä ruokalistalla, kg-CO₂ (keskiarvona kahdesta lounasvaihtoehdosta, joista toinen kasvisruoka)

Lähtötaso (2022): 9,93

Välitavoite 2030: 7,45

Tavoite 2035: 6,75

Uudistava ruokajärjestelmä

Toimenpidealue: 5.4. Vähennetään ruokahävikkiä ja pakkauksiin käytettävien luonnonvarojen määrää
Toimenpide: 5.4.A. Minimoidaan syntyvän ruokahävikin ja elintarvikejätteen määrää

Mukana: Kaupunki, Servica

TOIMENPIDE 4

- Vähennämme ruokahävikin määrää.
- Seuraamme ruokahävikin määrää säännöllisesti ja raportoimme sen Viksu Kuopio -ohjelman (ilmasto- ja resurssiviisausohjelman) seurannan yhteydessä vähintään vuosittain.
- Myymme ylijäämäruokaa toimipisteissä.
- Jaamme hävikin vähentämisen hyviä käytäntöjä laajasti toimipisteiden ja palveluyksiköiden kesken. Kehitämme tiedon kulkua ja vararuokajärjestelmää.
- Parannamme kouluruuan arvostusta ja houkuttelevuutta yhteistyössä oppilaiden kanssa sekä kehitämme laatua ja tutustutamme myös vanhempia ja päättäjiä kouluruokaan.

MITTARIT

MITTARI 1:

Syntyneen ruokahävikin määrä kouluissa ja päiväkodeissa, tarjoilu- ja lautashävikki yhteensä, % (kg)

Lähtötaso (2022): Koulut 19,30 / Päiväkodit 35,90

Välitavoite 2030: - 50 % vuoden 2022 tasosta

Tavoite 2035: - 70 % vuoden 2022 tasosta